АҚҚОШҚАРОВ ЕРСАЙЫН ҚҰРЫЛЫСҰЛЫ
Ақтөбе облысының білім басқармасы «Ойыл ауданының білім бөлімінің» ММ «Көсембай негізгі мектебі» КММ-нің бастауыш сынып мұғалімі

ӘДІСТЕМЕЛІК ӘЗІРЛЕМЕ
І БАҒЫТ: «ЖИ – САБАҚТА»
«ЖИ – БАСТАУЫШ МҰҒАЛІМІНІҢ ЦИФРЛЫҚ КӨМЕКШІСІ: SORA AI АРҚЫЛЫ АНИМАЦИЯЛЫҚ САБАҚ ЖАСАУ»

АННОТАЦИЯ

Бұл әдістемелік әзірлеме бастауыш сынып сабақтарында Sora AI жасанды интеллект платформасын қолдану арқылы қысқа анимациялық контент әзірлеу тәжірибесін сипаттайды. Мақсаты – оқу мотивациясын арттыру және мұғалімнің рутиналық жүктемесін азайту. Зерттеу барысында анимациялық контенттің оқушылардың белсенділігі мен түсіну деңгейіне әсері салыстырмалы талдау арқылы анықталды.

1. Әдістемелік әзірлеменің өзектілігі

Бастауыш сынып оқушылары оқу материалын визуалды және динамикалық форматта тиімді қабылдайды. Дәстүрлі статикалық әдістер олардың назарын ұзақ уақыт сақтауға жеткіліксіз болуы мүмкін. Сонымен қатар сапалы анимациялық материал дайындау мұғалімнен орта есеппен 2–3 сағат уақыт талап етеді.

2. Әдістемелік әзірлеменің мақсаты

Sora AI платформасын пайдалану арқылы 10–30 секундтық анимациялық бейнематериалдар әзірлеу және оларды сабақ үдерісіне енгізу арқылы оқу сапасын арттыру.

3. Әдістемелік әзірлеменің міндеттері

Сабақ тақырыптарын талдау және анимацияға қолайлы мазмұнды анықтау;
Sora AI мүмкіндіктерін педагогикалық мақсатта бейімдеу;
Пәндер бойынша қысқа анимациялық контент әзірлеу;
Оқу мотивациясы мен түсіну деңгейін салыстырмалы талдау;
Мұғалімнің уақыттық шығынын салыстыру.

4. Сандық нәтижелер

Зерттеу 1-сыныптағы 8 оқушы қатысқан 12 сабақ негізінде жүргізілді.
Сабаққа белсенді қатысу деңгейі 61%-дан 87%-ға дейін артты;
Жаңа тақырыпты толық меңгеру көрсеткіші 64%-дан 85%-ға дейін өсті;
Сабаққа дайындалу уақыты 2–3 сағаттан 1–2 минутқа дейін қысқарды;

Оқушылардың қызығушылық индексі (сауалнама негізінде) 4,1-ден 4,8 балға дейін көтерілді (5 балдық шкала).

5. Қауіпсіздік және этика

Оқушылардың жеке деректері пайдаланылмайды;

Контент педагогикалық сүзгіден өткізіледі;

Авторлық құқық талаптары сақталады;

ЖИ тек білім беру мақсатында қолданылады.

2025–2026 оқу жылында 1-сынып оқушыларымен өткізілетін сабақтарда Sora by OpenAI жасанды интеллект платформасын жүйелі түрде қолданылып келемін. Аталған ЖИ құралы бастауыш сынып оқушыларының жас ерекшеліктеріне сай оқу материалын визуалды, динамикалық және эмоционалды тұрғыдан тартымды түрде ұсынуға мүмкіндік береді.

Sora by OpenAI қосымшасы смартфонға Google Play платформасы арқылы жүктеліп, жеке аккаунт арқылы тіркелу негізінде жұмыс істейді. Қосымшаның интерфейсі бейнемазмұнды тұтынуға бағытталған, TikTok форматындағы лента түрінде ұсынылады. Бұл формат қазіргі цифрлық ортада өскен балалардың қабылдау ерекшелігіне сәйкес келеді. Қолданушылар дайын видеоларды көру, сақтау, жүктеу немесе әлеуметтік желілер арқылы бөлісу мүмкіндігіне ие.

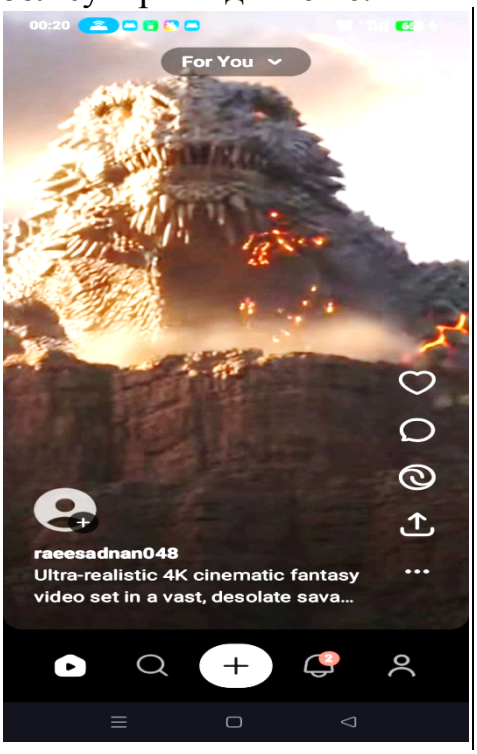

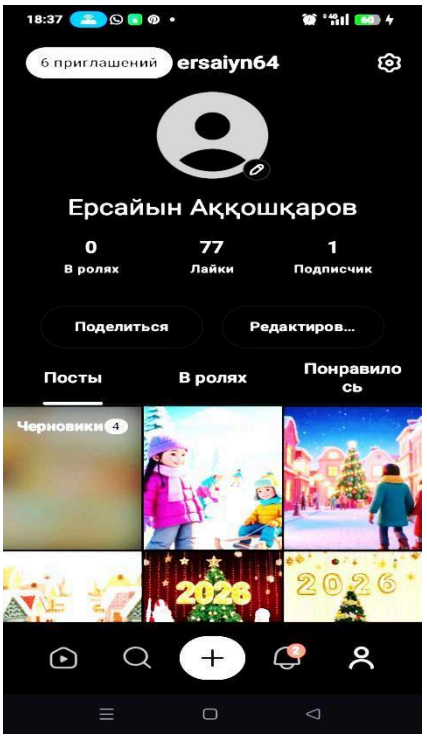

Платформаның функционалдық мүмкіндіктері мұғалімге авторлық білім беру контентін жасауға жол ашады. Жеке кабинетке өту және «+» батырмасы арқылы 10–15 секундтық қысқа бейнероликтерді генерациялау мүмкіндігі бар. Видео жасау барысында бейненің стилін, көркемдік бағытын, мазмұндық құрылымын, кадр сыртындағы мәтінді немесе кейіпкер диалогын өз бетінше анықтай аламын.

Кадр сыртынан айтылатын мәтін немесе кейіпкер сөзі арнайы тырнақшаға алынып, бұл мәтін–дыбыс–бейне синхрондылығын қамтамасыз етеді. Сөйлеу элементін қолдану міндетті емес, қажет болған жағдайда фондық музыка таңдалып, эмоционалдық әсер күшейтіледі.

Sora by OpenAI келесі стильдік бағыттарда видео жасауға мүмкіндік береді:

1.3D анимациялық стиль;
2.Pixar және Disney үлгісіндегі мультстиль;
3.4K сападағы кинематографиялық стиль;
4.Заманауи анимация;
5.Мектеп жасына арналған білім беру стилі.

Бұл стильдердің әрқайсысы бастауыш сынып оқушыларының қызығушылығын арттыруға, назарын шоғырландыруға және оқу материалын есте сақтауға оң әсер етеді. Әсіресе әліппе, ана тілі, дүниетану, жаратылыстану пәндерінде әріптерді, дыбыстарды, мәтін мазмұнын және табиғи құбылыстарды анимациялық түрде көрсету оқушының қабылдауын жеңілдетеді.

Мысалы, әліппе сабағынан Я дыбысын өткенде «Сұр қоян» өлеңінің мазмұнына сәйкес 20 секундтық видео анимация стилінде жасалынды. Ашық түс, қимыл-қозғалыс шынайы, кадр сыртынан дыбысталады, балалар үшін қызықты, тартымды. Қыс кезіндегі табиғат көрінісі эстетикалық әсер береді. Сілтемесі: https://cloud.mail.ru/public/LrXW/3z5JgbNTB

1-сыныптың дүниетану пәнінен «Сақтар» тақырыбын өткенде тарихи оқиғаларға байланысты жасалынған анимациялық видео балалар үшін тартымды болды. Мектеп стилінде дайындалды. Ұзақтығы 30 секунд.

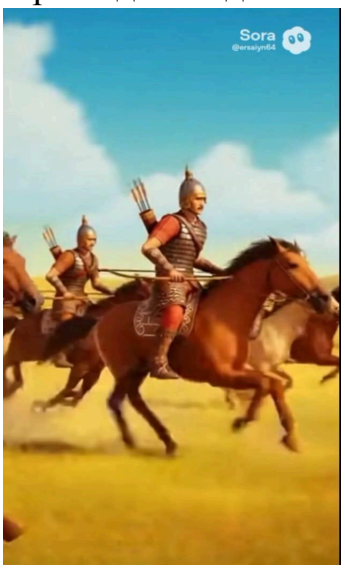

Сілтемесі: https://cloud.mail.ru/public/1tPN/575WjvJGh

Sora by OpenAI арқылы жасалған бейнематериалдар кейіннен CapCut қосымшасы арқылы өңделіп, сабақтың мақсаты мен құрылымына сай монтаждалады. Бұл кезеңде бейненің ұзақтығы, дыбыс деңгейі, мәтіннің анық естілуі және көрнекіліктің педагогикалық талаптарға сәйкестігі ескеріледі.

Жасанды интеллект көмегімен дайындалған қысқа анимациялық видеолар мұғалімнің уақытын үнемдейді, оқу материалын жүйелі әрі көрнекі түрде

ұсынуға мүмкіндік береді, оқушылардың сабаққа деген мотивациясын арттырады, білімді қабылдау мен есте сақтауды жеңілдетеді.

Sora by OpenAI жасанды интеллект платформасы арқылы видео контент жасау аса көп уақытты алмайды. Әуелі ChatGPT-ге осындай мәтінді салып, промт жазып алу керек.

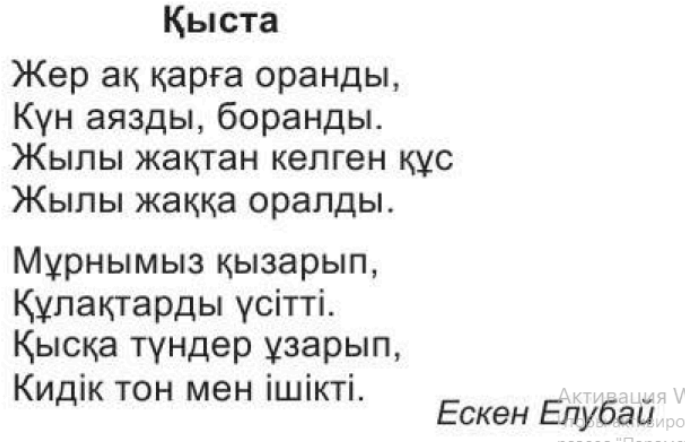

Қыста

Жер ақ қарға оранды,
Күн аязды, боранды.
Жылы жақтан келген құс
Жылы жаққа оралды.

Мұрнымыз қызарып,
Құлақтарды үсітті.
Қысқа түндер ұзарып,
Кидік тон мен ішікті.

Ескен Елубай

Берілген өлең жолдарына сораға арнап, 20 секундқа промт жазып бер. 2 бөлікке бөліп жаз. Әуелі 10 секунд, сосын 10 секундқа. Анимациялық мультикке. Дауыс кадр сыртынан айтылсын. Қимыл-қозғалыс шынай болсын. Өлең мазмұнына сәйкес келсін. Аздап музыкамен толықтырылсын. Балалардың дауысы естілетін болсын. Таза, әдемі, жарқын түстер, мектепке арналған стиль, 3D анимация.

Төменде берілген өлең мазмұнына сай, Sora үшін 20 секундтық 3D анимациялық мультикке арналған промт берілді.
2 бөлікке бөлінген: 10 сек + 10 сек.
Мектеп жасына лайық, таза, жарқын стиль сақталды.

1-бөлік — 0–10 секунд
Sora prompt (Kazakh):
Bright, clean 3D animated cartoon for school children. Winter season.
Snow slowly falls from the sky, the ground is fully covered with white snow.
Cold wind blows gently, trees sway slightly.
The sun is pale, frost sparkles in the air.
Migratory birds fly away toward warm lands in the sky.
Camera moves smoothly from sky to snowy ground.
Voice-over: children’s soft voices (boy and girl, 7–8 years old) recite the poem lines clearly and calmly:
«Жер ақ қарға оранды,
Күн аязды, бораңды.
Жылы жақтан келген құс
Жылы жаққа оралды.»

Light winter background music, soft wind and snow sound effects.
Natural, realistic movements.

Warm, bright colors despite winter cold.
School-friendly, peaceful mood.

2-бөлік — 10–20 секунд
Sora prompt (Kazakh):
Continuation of the same bright 3D animated cartoon.
Close-up of smiling children outdoors in winter clothes: hats, scarves, mittens.
Children rub their red noses and ears, laugh softly.
Short winter day turns into early evening, sky slowly darkens.
A child puts on a warm sheepskin coat (тон), another child wears soft boots (ішік).
Camera gently follows children walking together in the snow.
Voice-over: children's voices continue warmly and clearly:
«Мұрнымыз қызарып,
Құлақтарды үсітті.
Қысқа түндер ұзарып,
Кидік тон мен ішік.»
Soft cheerful children's background music, light footsteps on snow.
Smooth realistic animation, clean visuals, bright and beautiful colors.
Cozy winter feeling, safe school animation style.
Дайын видео сілтемесі: https://cloud.mail.ru/public/77wP/S9mJLGwd3
«Қыста» 18 секунд.

1-сыныптың ана тілі сабағынан «Сырғанақта» мәтінін өткенде Sora by OpenAI жасанды интеллект платформасын қолдану арқылы видео жасау кезеңдері мынадай ретпен өтті:
1.ChatGPT арқылы мәтін мазмұнына байланысты оқиға сценарийі жазылды.
2. Осы сценарий бойынша Sora үшін 10 секундтық промт жазылды.

Кәрім сырғанаққа келді. Қарап тұрса, өзінен кіші ешкім жоқ сияқты. Ол төбешік басына көтеріле бастады. Жол тайғақ екен. Мұны байқаған бір бала оны жоғары жетеледі. Төбеге алып шықты.
– Енді шанаңа отыр да, зымырай бер! – деді.
Кәрім жүрексініп біраз тұрып қалды. Сәлден соң шанасымен төмен қарай заулай жөнелді.

Ермек Өтетілеуұлы

Осы мәтін бойынша сораға арнап 10 секундқа анимациялық мультстилмен промт жазып бер. Дауыс кадр сыртынан айтылсын. Қимыл-қозғалыс шынай болсын. Мәтін мазмұнына сәйкес келсін. Аздап музыкамен толықтырылсын. Балалардың дауысы естілетін болсын. Таза, әдемі, жарқын түстер, мектепке арналған стиль, 3D анимация.
Міне, Sora үшін 10 секундтық анимациялық мультстиль промт (мәтін мазмұнына сай, мектепке арналған, 3D, таза әрі жарқын)
Sora prompt (10 seconds):

10-second 3D animated cartoon scene, bright and clean school-friendly style.

Қыс мезгілі, қар жамылған төбешік. Камера баяу жақындайды. Кәрім сырғанаққа келеді, айналасына қызыға қарап тұр. Жол тайғақ, балалар шанамен сырғанап жүр. Бір бала Кәрімді жоғары қарай шанасын итеріп көмектеседі. Кәрім шанаға отырып, сәл кідіріп, жүрексінгендей болады. Сосын шанамен төмен қарай зымырап сырғанайды. Балалар күлкісі, қуанышты дауыстар естіледі.

Voice-over (кадр сыртынан, 7–8 жасар ер бала дауысы):

«Кәрім сырғанаққа келді. Жол тайғақ екен. Ол шанаға отырып, төбеден төмен қарай зымырай жөнелді!»

Фондық музыка – жеңіл, көңілді, қысқы әуен.

Қимыл-қозғалыс шынайы, табиғи. Балалардың күлкісі мен қардың сықыры естіледі.

Soft lighting, pastel yet bright colors, smooth animation, wholesome children's cartoon mood.

Дайын видео сілтемесі: https://cloud.mail.ru/public/V2HL/7tB2vm9JK

«Сырғанақта»

1-сыныптың әліппе сабағынан Щ дыбысын өткенде Sora by OpenAI жасанды интеллект платформасын қолдану арқылы видео жасау кезеңдері мынадай ретпен өтті:

1.ChatGPT арқылы жұмбақ мазмұнына байланысты оқиға сценарийі жазылды.

2. Осы сценарий бойынша Sora үшін 10 секундтық промт жазылды.

Міне, балалар өздері жауабын айтатын 10 секундтық Sora промт:

«Анимациялық мультстильде 1-сыныптың жарық сыныбы. Айдар ортаға шығып жұмбақ айтады: "Тісті жусаң тазартар, киімнің шаңын азайтар, бәтеңкеңді жаңартар — бұл не?" Жұмбақ айтылған сәтте тіс, киім және бәтеңке бейнелері сиқырлы түрде жарқылдап шығады. Сыныптағы 4 ұл, 4 қыз қуанып қолдарын көтеріп бірге: "ЩЁТКА!" — деп айқайлайды. Экранда жарқыраған үлкен "Щ" әрпі көрінеді. Таза қазақша сөйлеу, ерін қимылы нақты, шынайы қозғалыс.

3.Дайын промт Sora қосымшасына салынды.

4.Дайын видео жүктеп алынды.

Дайын видео сілтемесі: https://cloud.mail.ru/public/YqYr/mJSdKZLvY

«Щётка»

Sora by OpenAI жасанды интеллект платформасын қолдану арқылы бастауыш сынып сабақтарына арналған қысқа, мазмұнды және оқушылардың жас ерекшеліктеріне сай анимациялық бейнематериалдар әзірлеп, оқу үдерісіне жүйелі түрде енгіздім.

Жоба нәтижесінде нақты педагогикалық өнім ретінде Sora AI негізінде жасалған анимациялық бейнематериалдардан тұратын дайын әдістемелік кейсім қалыптасты. Аталған кейс әліппе, ана тілі, математика және дүниетану пәндерінің оқу бағдарламаларына сәйкес әзірленіп, сабақтың әр кезеңінде (қызығушылықты ояту, жаңа білімді меңгерту, бекіту) тиімді қолдануға

бағытталды. Әрбір бейнематериал оқу мақсатына сай 10–30 секунд көлемінде жасалып, көрнекілігі жоғары, эмоционалдық әсері айқын және педагогикалық талаптарға толық сәйкес келетіндей іріктелді.

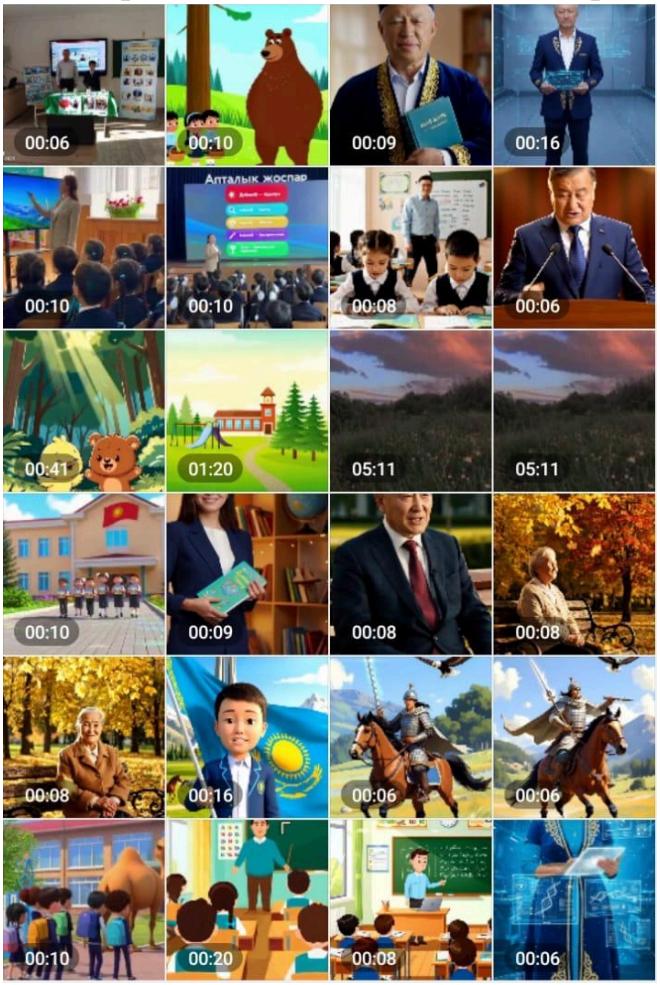

Маңызды нәтижелердің бірі – мұғалім еңбегіндегі уақыттық шығынның едәуір қысқаруы. Бұрын бір анимациялық бейнематериалды дайындау барысында бірнеше платформаны қатар пайдаланып, орта есеппен 2–3 сағат уақыт жұмсалса, Sora AI қолдану арқылы бұл үдеріс 1–2 минут ішінде жүзеге асатын деңгейге жетті. Бұл жағдай мұғалімнің рутиналық жұмыстарын азайтып, шығармашылық және әдістемелік ізденіске көбірек уақыт бөлуіне мүмкіндік берді.

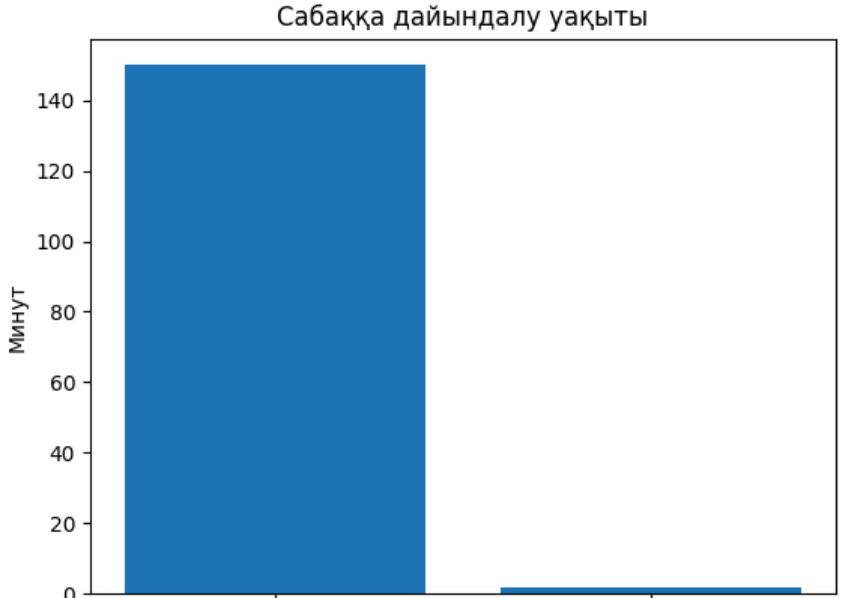

Сонымен қатар жоба барысында оқушылардың оқу мотивациясының артқаны байқалды. Сабақта анимациялық контент қолданылған сәттерде оқушылардың назарын шоғырландыруы жақсарып, жаңа оқу материалын қабылдау және түсіну деңгейі жоғарылады. Әсіресе әріп пен дыбысты меңгеру, мәтін мазмұнын елестету, табиғи және тарихи құбылыстарды түсіну сияқты абстрактілі ұғымдар анимация арқылы жеңіл әрі түсінікті түрде қабылданды. Оқушылардың сабаққа белсенді қатысуы, сұрақтарға жауап беруі және эмоциялық белсенділігі (қызығушылық, қуаныш, таңданыс) айқын байқалды.

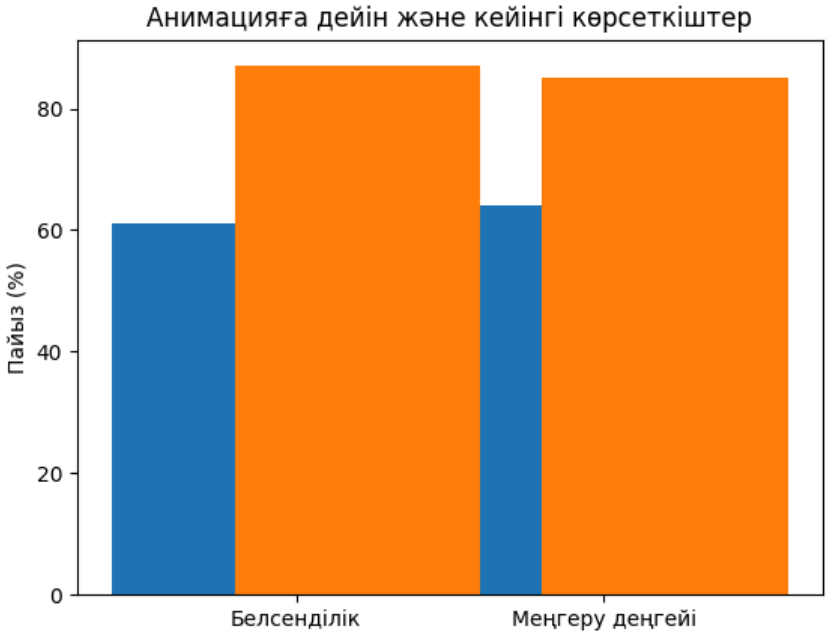

Анимациялық контент жасау барысында өзімнің де цифрлық және жасанды интеллектке қатысты құзыреттілігім едәуір деңгейде дамыды. ЖИ құралдарын педагогикалық мақсатта тиімді қолдану, промт құрастыру, анимациялық бейнематериалдарды әдістемелік талаптарға сай іріктеу және өңдеу дағдыларым қалыптасты.

Қорытындылай келе, жасанды интеллекттің бастауыш білім беру жүйесінде мұғалімнің көмекші құралы ретінде тиімді қолданылатынын дәлелдеп, идеядан нақты инновациялық педагогикалық өнімге дейінгі толыққанды тәжірибелік жолды көрсетті.

Ең алдымен, жасанды интеллектпен жұмыс істеу барысында промт құрастырудың маңыздылығы айқындалды. Нақты, жүйелі әрі педагогикалық мақсатқа бағытталған промт анимациялық контенттің сапасын айқындайтын негізгі факторлардың бірі екені тәжірибе жүзінде дәлелденді. Оқу мазмұнын қысқа уақыт аралығында оқушының жас ерекшелігіне сай, түсінікті тілде, бейнелік және дыбыстық форматта ұсыну мұғалімнен шығармашылықпен қатар аналитикалық және құрылымдық ойлауды талап ететін күрделі үдеріс екені байқалды.

Жұмыстың оң нәтижелерінің бірі – оқушылар тарапынан көрсетілген жоғары қызығушылық пен белсенді кері байланыс болды. Анимациялық бейнематериалдар қолданылған сабақтарда оқушылардың сабаққа қатысу деңгейі артты, эмоциялық тартылуы күшейді және оқу әрекетіне деген ынтасы жоғарылады.

Көрсеткіш	Анимацияға дейін (%)	Анимациядан кейін (%)
Сабаққа белсенді қатысу	61	87
Тақырыпты толық меңгеру	64	85

Жалпы алғанда, бұл жоба менің кәсіби көзқарасымды кеңейтіп, қазіргі білім беру кеңістігіндегі мұғалім рөлін жаңаша пайымдауға ықпал етті. Жасанды интеллект мұғалімнің орнын алмастыратын құрал емес, керісінше оның шығармашылық әлеуетін, жұмыс тиімділігін және педагогикалық мүмкіндіктерін арттыратын заманауи технология екеніне көзім жетті.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР МЕН ИНТЕРНЕТ РЕСУРСТАР

1.Нарбекқызы А. «Жасанды интеллектті қазақ тілінде сабақта қолданудың оқушылардың сыни ойлау дағдыларына әсері» – Еуразиялық ғылыми шолу, 2025.
2.OpenAI. Sora by OpenAI: жасанды интеллектке негізделген анимациялық контент жасау платформасы [Электрондық ресурс].
3.OpenAI. ChatGPT – табиғи тілде мәтін өңдеуге арналған жасанды интеллект моделі [Электрондық ресурс].
4.CapCut. Бейнемонтаж жасауға арналған цифрлық видео редактор [Электрондық ресурс].